

Шедько Б. В.,
студент групи ЮІз-142
юридичного факультету СНУ ім. В. Даля
Капліна Г. А.,
к.ю.н., доцент, доцент кафедри правознавства
юридичного факультету СНУ ім. В. Даля

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМНИХ ПИТАНЬ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦІ МОЛОДІ

Молодь є важливою складовою сучасного українського суспільства, носієм інтелектуального потенціалу, визначальним фактором соціально-економічного прогресу. З перших років незалежності України молодіжна політика стала одним з найважливіших напрямів діяльності органів державної влади. Так, 15 грудня 1992 року Верховна Рада України прийняла Декларацію "Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні", а 5 лютого 1993 року Закон України "Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні", яким визначаються загальні засади створення організаційних, соціально-економічних, політико-правових умов соціального становлення та розвитку молоді, основні напрями реалізації державної молодіжної політики в Україні.

Відповідно до статті 1 вищезгаданого Закону молодь, молоді громадяни - громадяни України віком від 14 до 35 років. Згідно із статтею 7 цього Закону держава гарантує працездатній молоді рівне з іншими громадянами право на працю [1].

Проблемам працевлаштування молоді приділяли увагу у своїх наукових дослідженнях численні вчені, зокрема: М.І. Іншин, Л.В. Котова, В.В. Лазор, Л.І. Лазор, І.С. Сахарук, Л.О. Сироватська, А.М. Слюсар, Н.М. Хуторян, І.І. Шамшина, М.М. Шуміло, А.А. Юрченко, Н.Н. Яворчук, О.М. Ярошенко та інші. Проте чинне українське законодавство на сьогодні ще не спроможне вирішити усі проблеми працевлаштування молоді у сучасних реаліях.

У науці трудового права зазначають, що реалізація права молоді на працю – це безпосереднє втілення розпоряджень та можливостей, що закріплені у правових нормах, у життя з метою задоволення інтересів та потреб молодих громадян у сфері трудового права. Виходячи із цього, можна стверджувати, що

сам процес реалізації права молоді на працю дозволяє не тільки бачити правові норми на папері, але й реально втілювати їх у життя [2, с.633]. При цьому слід пам'ятати, що саме працевлаштування є необхідною умовою для реалізації права молоді на працю у сучасних умовах. Тому важливим завданням сьогодення є розробка ефективних шляхів подолання наявних проблем працевлаштування молоді.

Специфіка правового положення молоді на ринку праці, яка виражається в особливостях їх правового статусу, а також соціально-психологічні характеристики вивільнених працівників обумовлюють необхідність застосування спеціальних організаційно-правових засобів для їх працевлаштування. Деякі спеціальні засоби для працевлаштування молоді отримали закріплення у новому Законі України «Про зайнятість населення». Зокрема, слід звернути увагу на передбачені у цьому законі шляхи стимулювання працевлаштування громадян, які недостатньо конкурентоспроможні на ринку праці [3], до яких відносять певні категорії молоді (неповнолітні та особи, що закінчили професійне навчання і не мають досвіду трудової діяльності).

Також необхідно звернути увагу на такий факт як державного замовлення. Державне замовлення регулюють поточні потреби економіки, а особисті потреби громадян в освітніх послугах задовольняються за власний рахунок.

Водночас І. Куліш наголошує на дискримінації молоді під час працевлаштування, адже проблемою, що погіршує шанси молодих людей, є відсутність у них практичного досвіду. Більшість працедавців шукають працівників із досвідом, але при цьому молодих та енергійних. Крім того, молодий спеціаліст, набувши необхідного досвіду, може вирішити шукати вищеоплачувану роботу і покине фірму, яка доклала зусиль для формування з нього спеціаліста. Молоді жінки перебувають у ще гіршій ситуації: працедавці бояться, що жінка може піти у декретну відпустку та піти у відпустку по догляду за дитиною (що є природнім). Отже, виходить, що працедавцем витрачено час і кошти на навчання без жодної відчутної користі [2, с.286].

Але коли вже трудовий договір укладено з такою категорією громадян як молодь, до якої входять і неповнолітні, то особливу увагу необхідно звернути на припинення трудових відносин з неповнолітніми. Наявність у трудовому законодавстві окрім загальних гарантій права на працю, в тому числі на захист від незаконних звільнень, спеціальних гарантій для неповнолітніх є цілком припустимим і виправданим.

Отже, з метою посилення гарантій для неповнолітніх при звільненні пропонуються відповідні зміни до законодавства.

Необхідне внести зміни до ст.38 КЗпП України, встановивши пріоритет у залишенні на роботі неповнолітнього у разі відкликання поданої заяви про звільнення за власним бажанням. Для цього ч. 2 ст. 38 слід викласти наступним чином: "Якщо працівник по закінченні строку попередження про звільнення не залишив роботи і не потребує розірвання трудового договору, власник або уповноважений ним орган не в праві звільнити його за поданою раніше заявою, крім випадків, коли на місце повнолітнього працівника, запрошений інший працівник, якому згідно з законодавством не може бути відмовлено в укладенні трудового договору".

Також погодимось з думкою Реус О.С., відповідно до якої вона зазначає, що необхідно обмежити можливість звільнення неповнолітніх через невідповідність працівника посаді, яку він займає, або роботі, яку виконує, внаслідок недостатньої кваліфікації, оскільки ця обставина вже врахована роботодавцем під час укладення з неповнолітнім трудового договору. Звільнення неповнолітнього за цими мотивами є неприпустимим. Також, з метою запобігання втраті роботи неповнолітнім працівником через причини економічного характеру необхідно доповнити ст. 42 КЗпП України положенням про те, що за рівних умов продуктивності праці і кваліфікації перевага у залишенні на роботі повинна віддаватися неповнолітнім працівникам, як одній з найбільш незахищених категорій громадян [5, с. 12].

Література:

1. Молодь: її права та соціальне становлення в сучасній Україні: Мін'юст України; Роз'яснення від 13.09.2012// Режим доступу. - <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0032323-12/card6#Public>.
2. Якубова А.С. Система принципів реалізації права молоді на працю / А.С. Якубова //Актуальні проблеми права: теорія і практика. Збірник наукових праць. – Луганськ: Вид-во Східноукраїнського національно- го університету імені Володимира Даля, 2012. – № 25. – С.630-637.
3. Про зайнятість населення: Закон від 05.07.2012 № 5067-VI// Відомості Верховної Ради України. - 2013 р., № 24, стор. 1284, стаття 243.
4. Кодекс законів про працю України: Кодекс України, Закон, від 10.12.1971 № 322-VIII//Відомості Верховної Ради УРСР від 17.12.1971 р.
5. Реус О.С. Правове регулювання трудової діяльності неповнолітніх в Україні: Автореф. дис ... канд. юрид. наук. – Х., 2003.